

มติหน้าอิสตันบูล

แปลและเรียบเรียงโดย
ดร.ทองเปลว กองจันทร์¹
น.ส.นิโลบล อรรถนภากาศ²

เจ้าหน้าที่ระดับสูงและผู้แทนจากทุกภาคส่วนของภูมิภาคทั่วโลกได้ประชุมกันที่อิสตันบูล ประเทศตุรกี ระหว่างวันที่ 16 – 22 มีนาคม 2552 ในการประชุมหน้าโลก และมีส่วนร่วมในมติหน้าอิสตันบูล เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำจากการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยได้แถลงการณ์เพื่อให้รัฐบาลในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็วที่สุด โดยขอแจ้งว่า

1. การมีสุขอนามัยและการได้น้ำที่มีคุณภาพดีคือสิทธิขั้นพื้นฐานของมวลมนุษย์และเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต และการดำรงชีพ รวมถึงการรักษาสุขภาพของประชากรและการต่อสู้กับความยากจน
2. น้ำเป็นสินค้าสาธารณะและควรอยู่ภายใต้การควบคุมจากภาครัฐอย่างเข้มงวด ส่วนการให้บริการนั้นอาจจะเป็นผู้แทนของรัฐหรือจากภาคเอกชน
3. สุขอนามัยมีความสำคัญเทียบเท่ากับการจัดหา น้ำ มีความจำเป็นต้องเป็นวาระทางการเมืองของรัฐบาลในระดับชาติ ท้องถิ่น และภูมิภาค
4. สนับสนุนและให้ความสำคัญกับท้องถิ่นให้มีบทบาทในการจัดหา น้ำและบริการสุขอนามัย
5. การเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว เช่น ประชากรเพิ่มขึ้น การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การอพยพและการทำให้เป็นเมืองใหญ่ ซึ่งปัจจุบันมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรโลกอาศัยอยู่ในเมืองจึงทำให้เกิดความตึงเครียดในเรื่องน้ำ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบประปา และการให้บริการด้านสุขอนามัยแก่ภาคพลเมือง ภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรมและสถานที่ต่างๆ จึงยากที่เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษในการจัดหา น้ำและสุขอนามัยจะบรรลุผล
6. ความยากจนและการขยายตัวของแหล่งเสื่อมโทรมและถิ่นฐานที่ตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นระเบียบรอบๆเมืองมีมากขึ้น ซึ่งจะเป็นปัญหาต่อชุมชนเมืองจากการแบ่งปันการใช้น้ำ การบริการสุขอนามัยและการครอบครองที่ดิน จึงจำเป็นต้องเร่งรีบแก้ไข
7. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีผลกระทบในทุกด้านของวัฏจักรน้ำและมีอิทธิพลถึงประชากรโลก โดยจะเกิดการขาดแคลนน้ำมากขึ้น มีความรุนแรงจากอุทกภัยและภัยแล้ง ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น อุณหภูมิสูงขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงของน้ำฝน น้ำท่าและน้ำใต้ดิน

¹ ผู้อำนวยการส่วนอุทกวิทยา สำนักอุทกวิทยาและบริหารน้ำ กรมชลประทาน

² นักอุทกวิทยา ระดับชำนาญการ ส่วนอุทกวิทยา สำนักอุทกวิทยาและบริหารน้ำ กรมชลประทาน

8. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับท้องถิ่นและภูมิภาคสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลก

9. โดยธรรมชาติขอบเขตและพลวัตของปัญหาเรื่องน้ำจะแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา ในขณะที่ความพอเพียงหรืออายุของโครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งท้าทายของทั้งสองประเทศ แต่ประเทศที่กำลังพัฒนาจะเผชิญกับปัญหาด้านการเงิน ศักยภาพ และการปรับปรุงกฎหมาย ข้อบังคับเป็นสำคัญ

10. วิธีการใหม่และความมั่นคงยั่งยืนคือสิ่งสำคัญสำหรับการรับมือกับความต้องการน้ำในระดับท้องถิ่นและภูมิภาค โดยมุ่งเน้นการบรรเทาและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการให้บริการอย่างเท่าเทียม เหมาะสมและยั่งยืนจำเป็นต้องใช้วิธีการบูรณาการ ประสานความร่วมมือและการแบ่งปันหน้าที่ความรับผิดชอบในทุกระดับ

11. การส่งเสริมสุขภาพจำเป็นต้องกำหนดไว้ในแผนระดับท้องถิ่นและภูมิภาคทั้งหมด และต้องเชื่อมโยงกับเรื่องอื่นๆ อาทิเช่น การระบายน้ำ น้ำประปา การจัดการน้ำเสีย การกระจายอำนาจ การสนับสนุนการศึกษา ความเข้มข้นในการรณรงค์เพื่อความตื่นตัวในการปรับปรุงระบบสุขอนามัย

12. การออกแบบและการวางแผนในท้องถิ่นและภูมิภาคจะต้องคำนึงถึงน้ำเป็นสำคัญ

13. เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการจัดหาน้ำ ด้านบริการสุขอนามัย ตลอดจนการปรับปรุงกลไกที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

14. การจัดหาเงินที่มีคุณภาพและการบริการสุขอนามัยจะมีค่าลงทุนร่วมกัน อย่างไรก็ตามการได้ใช้น้ำและมีสุขอนามัยที่พอเพียงในเชิงปริมาณ คุณภาพและต่อเนื่องนั้นจำเป็นต้องจัดให้มี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประชาชนผู้ยากไร้เพื่อความเป็นธรรม

15. การใช้น้ำในพื้นที่ชนบทและเมืองจะเกี่ยวข้งกันสูงมาก ดังนั้นการจัดการน้ำอย่างยั่งยืนในชนบทจะต้องมีความชัดเจนและสร้างความมั่นใจโดยเฉพาะการรักษาอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร เพื่อป้องกันการอพยพจากชนบทเข้าสู่เมือง ดังนั้นรัฐบาลต้องตื่นตัวและให้ความสำคัญกับภาคการเกษตรเพราะมีความสำคัญในการเป็นแหล่งอาหารให้กับพื้นที่เมือง

นอกจากนั้นในการสนับสนุนให้เกิดรูปธรรมจากมติน้ำอิสตันบูลนี้ เจ้าหน้าที่ระดับสูงและผู้แทนที่ได้รับเลือกในแต่ละภูมิภาคและท้องถิ่นที่เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ ได้เรียกร้องให้องค์กรระหว่างประเทศและรัฐบาลของแต่ละประเทศต้องดำเนินการ ดังนี้

1. ยกระดับให้เรื่องความปลอดภัยจากน้ำมีความสำคัญสูงขึ้นไปในนโยบายระดับชาติและนานาชาติ ภายใต้หลักการพื้นฐานว่า ทรัพยากรน้ำจักต้องถูกจัดสรรอย่างมีเหตุผลและยุติธรรม ระหว่างผู้ใช้น้ำทั้งหมด

2. เร่งรัดการดำเนินการตามสัญญาเรื่องการใช้ น้ำ สุขอนามัย และการต่อสู้กับความยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนปฏิบัติการโยฮันเนสเบิร์ก (Johannesburg Plan of Implementation: JPOI) และเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals, MDGs)

3. สร้างความมั่นใจให้กับเจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่นและภูมิภาคโดยการถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ กฎระเบียบ งบประมาณ แก่บุคลากรและองค์กรให้มีความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการน้ำและการบริการสุขอนามัย

4. ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ในระดับท้องถิ่นและภูมิภาคสู่การปฏิบัติในระดับชาติ เพื่อการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน และปรับปรุงการเข้าถึงน้ำและการบริการสุขอนามัย และเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่เป็นหมู่เกาะและประเทศที่ติดกับชายฝั่งทะเล การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะต้องการโครงสร้างพื้นฐานที่ออกแบบภายใต้เงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

5. สร้างนวัตกรรมของกลไกทางการเงินและกฎข้อบังคับเพื่อความสะดวกของรัฐบาลท้องถิ่นและภูมิภาคในการเข้าถึงได้โดยตรงและเพิ่มเงินสำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำและสุขอนามัย เพื่อสนองต่อความต้องการของมวลประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากไร้ในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

6. ให้รวมการลงทุนด้านน้ำไว้ใน การดำเนินการลดภาวะหนี้สิน

7. สร้างความตระหนักในการทำความเข้าใจและการคาดการณ์สภาพภูมิอากาศในอนาคตในทุก ระดับ เช่น ระดับชาติ ท้องถิ่น และภูมิภาค โดยการแบ่งปันความรู้ที่มีอยู่และได้มา

8. สร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการบริหารจัดการลุ่มน้ำ

9. การกำหนดนโยบายจะต้องพิจารณาอย่างเข้มข้นถึงผลกระทบจากวัฏจักรทางอุทกวิทยา ที่มีอิทธิพลในพื้นที่ชนบท เมืองและระบบนิเวศน์

10. สนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศให้แก่เจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นและภูมิภาคสำหรับการทำงานเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษด้านน้ำและสุขอนามัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นหุ้นส่วนกองทุนระหว่างรัฐบาลท้องถิ่นและภูมิภาคของประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา โดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการจัดสรรรายได้ของรัฐจากภาษีอากร